

נגישות יוצרת איכות:
השפעת מודל קהילתי רב־תחומי על מדדי בריאות והיענות לבדיקות סקר בעמנואל

ד"ר מרגריטה רובינשטיין, מנהלת מנהלת שרון
מירי ביטון מנהלת אֶחָיוּת מנהלת שרון
סיגל בקר דימותנית מחוזית

רקע ומטרות

קהילות פריפריאליות המאופיינות בריחוק גיאוגרפי, מעמד סוציו־אקונומי נמוך ואוכלוסייה צעירה מתמודדות לעיתים קרובות עם נגישות מוגבלת לשירותי רפואה מתקדמים ועם היענות נמוכה לבדיקות סקר ומעקב.

המרפאה הנסקרת מעניקה שירות ל־3,055 מטופלים, מהם 56% ילדים ובני נוער עד גיל 18. בתחילת הפרויקט זוהו פערים משמעותיים בהיענות לבדיקות ממוגרפיה, בדיקות קרקעית עין לחולי סוכרת ובדיקות סקר נוספות, לצד מדדי איכות רפואיים נמוכים.

מטרת העבודה הייתה לשפר את הנגישות לשירותים רפואיים מתקדמים ולהעלות את שיעורי ההיענות לבדיקות סקר ומעקב באמצעות מודל התערבות קהילתי רב־תחומי המותאם לצורכי האוכלוסייה.

שיטות

בוצע פרויקט שיפור איכות במודל לפני–אחרי במהלך השנים 2025–2026.

ההתערבות התבססה על הנגשת שירותים רפואיים מתקדמים בתוך הקהילה, תוך התאמה תרבותית והפחתת חסמי נגישות.

במסגרת המהלך הופעלה ניידת ממוגרפיה בתוך היישוב, נערכו ימי בדיקות קרקעית עין לחולי סוכרת באמצעות רופא עיניים, הופעלה ניידת אולטרסאונד לביצוע בדיקות סקר למפרצת אבי העורקים הבטני, והוטמע שירות ייעוץ מרחוק באמצעות אחות מומחית לסוכרת.

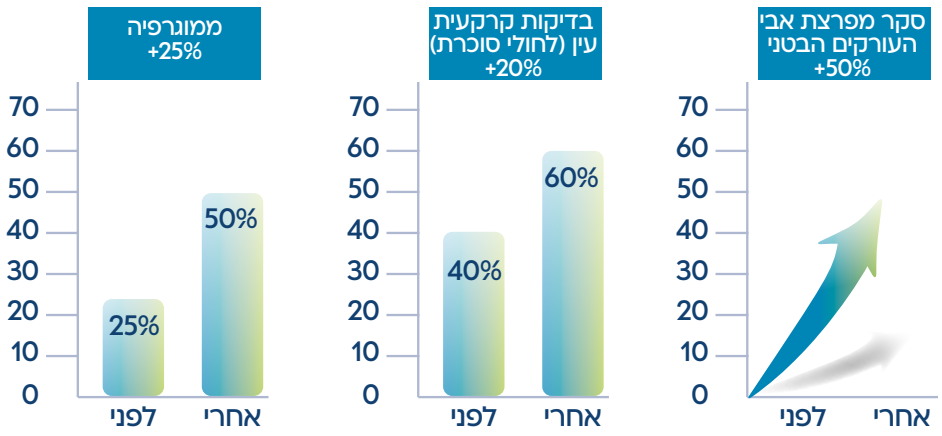
במקביל בוצעה פעילות יזומה של איתור מטופלים, הסברה אישית, תיאום תורים והעלאת מודעות לחשיבות הבדיקות והמניעה.

תוצאות

נצפתה עלייה משמעותית בהיענות לבדיקות הסקר.

שיעור הנשים המבצעות בדיקות ממוגרפיה עלה מ־25% ל־50%, ושיעור חולי הסוכרת המבצעים בדיקות קרקעית עין עלה מ־40% ל־60%. בתחום סקר מפרצת אבי העורקים הבטני נרשמה עלייה של 50% בביצוע הבדיקות בקרב אוכלוסיית היעד.

במדדי הסוכרת חלה ירידה בשיעור המטופלים עם HbA1c מעל 9%, מ־14% טרם ההתערבות ל־9% לאחר שנה ול־8% לאחר שנתיים. במקביל עלה ציון האיכות הכולל של המרפאה מ־62 ל־78.2 בתוך מספר חודשים.

מסקנות והמלצות

הנגשת שירותי רפואה מתקדמים ישירות לקהילה, בשילוב התאמה תרבותית, עבודה רב־תחומית, רפואה מרחוק ואיתור יזום של מטופלים, הובילה לשיפור משמעותי ומהיר במדדי האיכות ובהיענות לבדיקות סקר ומעקב.

המודל מדגים כי צמצום חסמי נגישות וחיזוק הקשר עם הקהילה יכולים להביא לשיפור בריאותי משמעותי גם באוכלוסיות מרוחקות ומוחלשות.

מומלץ להרחיב את יישום המודל לקהילות נוספות בעלות מאפיינים דומים ולבחון את השפעתו ארוכת הטווח על מדדי בריאות ואיכות טיפול.

מחוז שרון שרון

כללית